

ПРОБЛЕМИ РОЗПОДІЛУ ВЛАДИ У ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ДЕРЖАВОТВОРЕННІ

В.Якушик (кафедра політології НаУКМА)

У дискусії навколо державотворення у пострадянських країнах, як правило, йдеться про розподіл влади на три гілки: законодавчу, виконавчу й судову. В той же час конституційний досвід Нікарагуа і деяких інших країн включає в себе офіційне закріплення такого виду влади як установча влада. Діюча на Тайвані Конституція Республіки Китай 1947 р. виділяє 5 гілок влади - не лише законодавчу, виконавчу й судову, а ще й екзаменаційну та контрольну. В низці країн протягом певного часу після воєнних переворотів військова та цивільна влада виступали як окремі гілки влади. Про існування ще одного специфічного різновиду влади свідчить наявність у Великій Британії та багатьох інших країнах автономної від державної ("громадської") служби, яка самостійно регулює набір та просування по службовій драбині державних службовців. В цілому ж серед різних видів влади доцільно розрізняти: установчу, законодавчу, виконавчу, судову, контрольну, екзаменаційно-атестаційну, військову, культурно-ідеологічну, економічну (в тому числі над інфраструктурами життєзабезпечення суспільства) тощо.

Серед моделей розподілу влад у пострадянських країнах найчастіше пропагується американська та французька за ігнорування швейцарської та британсько-індійсько-японської. У вигляді боротьби за посилення ролі виконавчої влади, як правило, йде боротьба між певними політичними течіями, культурно-політичними та економічними регіонами, секторами господарства (наприклад, ВПК, нафто-газовим, агропромисловим комплексами) тощо.